

דף קסג.

עין משפט א.ב.

ח"מ סימן מה סעיף ט

ח. ב' שיטין שאמרו בכתב ל ידי העדים שהיא גסה, ולא בשל הסופר, כי המזייף אינו הולך אצל הסופר. ועוד הב' שיטין שאמרו, מ הן ואוירן שהם ב' שטין וג' אוירים.

עין משפט ג.

ח"מ סימן מה סעיף ח. ט

עיין לעיל עין משפט א

עין משפט ד.

ח"מ סימן מו סעיף לב

לב לד. הרחיקו הדיינים שיטה אחת וב' אוירין ומילאו אותו ב' בשריטות כשר, שהרי אינו יכול להזדייף וגם אין חוששין שהדיינים קיימו השריטות אלא על גופו של שטר, ויש חוששין גם לכך.

עין משפט ה.

ח"מ סימן מה סעיף ו.יא.

ו. ידקדקו העדים ב' שלא לרחק הכתב רוחב שתי שיטין שלא יפסל השטר, ואפי' כתוב שריר וקיים, ואפי' ידוע שלא הוסיף ולא זייף בו דבר, ואפי' מלאו השתי שיטין הרקות בנקודות של דיו והיינו

ל. בד"מ מביא מחלוקת אם משערין בכתב העדים החתומים על השטר, וכתב בשם הרמב"ן דאם כתיבת הסופר יותר גסה משל העדים משערים בכתב הסופר להקל, סמ"ע ס"ק י"ז.

מ. כרב חייא בר אמי בבתרא קס"ג.

נ. אבל מחוק המקום בלי שמילהו שריטות ג"כ לא מהני, דשמא היה כתוב חובתו ומחקו. נתיבות.

ס. דאם הרחיקו ב' שיטין הוי יכול להזדייף שיכול לחתוך כל השטר שלמעלה, ולכתוב שטר חדש בשתי השיטות, נתיבות ס"ק י"א מהש"ך.

ואפי' ידוע שלא הוסיף, והטעם דכל דבר שלא נעשה כתיקון חז"ל אינו שטר.

טייטוהו, השטר פסול. שלא יאמרו **ע** חתמו על הטיוט ולא על גוף השטר.

יא. אין אומרים שהעדים אולי חתמו על הטיוט, **ב** רק אם הטיוט עומד בין השטר לעדים, אבל כשהטיוט לפני חתימת העדים באותה שיטה לא חוששין. וע"כ כשהעדים ריחקו חתימתן מתחילת השיטה מטייטין החלל הריק.

עין משפט ו.

ח"מ סימן מו סעיף לב
עיינ לעיל עין משפט ד

דף קסג:

עין משפט א.

ח"מ סימן מו סעיף לג

לב. שטר שהוא ועדיו על המחק, והקיום על הנייר, אין מקיימין אותו בדייני קיום, דשמא ריחקו הדיינים חתימת הקיום שלהם, ומילאו אותו שריטות כדין. ואח"כ המזייף חתך השטר והשאיר רק הקיום ומחק השריטות, וכתב בהם שטר כרצונו והחתים עדים. ויש **ז** מכשירין לקיימו גם בדייני הקיום.

עין משפט ב.ג.

ח"מ סימן מו סעיף לא

לא. קיום ביה"ד צריך שיהיה סמוך לכתב ידי העדים, או סמוך לצד

ע. ואפי' שרט שריטות שניכר שלא היה כתוב בו, מ"מ יאמרו שהעידו על זה. סמ"ע ס"ק י"ד. ועיין בתרא קס"ג ע"א, ופי' שמעידים שבפניהם נעשו הנקודות והשריטות. אבל טיוט באותה שיטה לפני העדים מהני וכמש"כ לקמן בסעיף ט"ו.

פ. כתב הסמ"ע בס"ק כ"ח שלא יעשו שטר ועדיו בשיטה אחת, כשיש נייר חלק מלמעלה, אלא יחתכנו או יטייטנו. וע"כ בגיטין מטייטין באותה שיטה בעת הצורך לפני חתימת העדים.

צ. דעה זו סוברת שאמרינן גם בדיינים על השריטות חתמו, וע"כ אין חשש שעושים כן הדיינים. הש"ך בס"ק צ'.

*****
את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777
email: minchat.aaa@gmail.com

השטר, או **ק** מאחוריו כנגד הכתב.

ואם היה בין הקיום והשטר ריוח **ר** שיטה אחת ושני אוירים פסול הקיום לבדו, שמא יחתוך השטר שנתקיים, ויזייף באותה שיטה שטר ושני עדים, ונמצא הקיום על שטר המזויף.

עין משפט ד. **ח"מ סימן מה סעיף יט**

יח. היה השטר כולו הוא ועדיו בשיטה אחת כשר שאין לחוש לשום דבר.

עין משפט ה. **ח"מ סימן מה סעיף יח**

יז. שטר בשיטה אחת, ועדיו בשיטה **ש** אחרת פסול, דשמא הרחיקו העדים מהשטר שיטה אחת, וחתך כל השטר וכתב שטר זה בשיטה זו, ונמצאו העדים חתומים עליו.

* וה"ה אם השטר ב' שיטין, והעדים חתומים עליו **ת** פסול, אם השיטה הראשונה שבשטר אינה מתחילה מראש הקלף, דשמא סיימו השטר באמצע שיטה והשאירו השאר חלק ועוד שיטה שתחתיה וחתכו, וזייף בשיטה ומחצה.

עין משפט ו. **ח"מ סימן מה סעיף יט**

עיינ לעיל עין משפט ד

ק. אבל לא מהני שידבק בו נייר ויקיים ויעשה סימן, שא"א להשמר מזיוף סמ"ע ס"ק ע"ה, והש"ך כתב דאפשר לעשות סימן שכותבין על גוף השטר מילה אחת, ובקיום כותבין אותה תיבה שבו נתקיים וא"א לזייף.

ועיין בפעמוני זהב סעיף ל"א מה שפילפל בקיום בדף אחר כשאין מקום.

ר. דדוקא בעדים שהם בעלי בתים אומרים שאין רגילים לדקדק ומניחין שיעור שיטה אחת וב' אוירין, אבל דיינים שצריכים לדקדק לא צריכים להניח אפי' שיטה אחת, סמ"ע ס"ק ע"ט.

ש. בתרא קס"ג ע"ב.

ת. עיין בסמ"ע מה שהעיר על כך שהרי לא חושדים שהעדים חתמו על שטר שיכול להזדייף ומה שתירץ, ועיין בש"ך שכתב דדברי הרמ"א שפוסל שטר זה צ"ע.

עין משפט ז.

הו"מ סימן מה סעיף ב

ב. יט. שטר שכתוב הוא ועדיו על המחק, כשר, והוא א' שלא יהיה שינוי בין השטר למקום חתימת העדים, דאז יש לחוש שמא מחקו ב' פעמים וזייה, וע"כ לא יחתמו העדים על שטר מחוק אלא א"כ ב' נמחק בפניהם.

כ. אע"פ שיש בין חתימת העד הראשון לעד השני רווח גדול, השטר כשר, א' והוא שלא היה מחק כלל לא בשטר ולא בחתימה.

א. וה"ה בשטר עצמו, דלא יהיה בו שום שינוי, דשמא אותו מקום שיש בו שינוי מחקו שוב ומלאוהו בזיוף. נתיבות ס"ק כ"ה.

ב. שאם לא כן יש לחוש שמא מקום חתימות נמחק ב' פעמים, מקום השטר פעם אחת, וכשחוזר ומחק פעם שנית וכותב מה שירצה, ונמצא השטר ומקום חתימת העדים שוה, שהכל מחוק ב' פעמים.

וגם צריכים להזהר שהכל נמחק ביום אחד שאינו דומה נמחק בן יומו לנמחק בן שני ימים כ"כ הב"י.

ג. דשמא היה השטר על הנייר ועדיו על המחק, והיה כתוב ברווח שבין חתימת העדים, אנחנו סהדי חתמנו על המחק ומחקו, ומחק גם השטר וכתב מה שרצה ונמצא שניהם גם הכתב וגם החתימה על המחק בשווה ופסול, אבל הש"ך העיר דהרבה גדולים הכשירו. כמבואר בגמ' בתרא קס"ד ע"א.